

ET FARLIGT PERSPEKTIV

Af Jørgen Felbo

Grønlands Radio har fra midten af oktober måned – formentlig på forsøgsbasis – ændret sin programtjeneste i meget væsentlig grad. Specielt falder det i øjnene, at der er indført enkeltsprogede aftener. Onsdage og fredage er efter nyordningen helt grønlandssprogede aftener, mens torsdage er rent dansksprogede. De øvrige dage har som hidtil et program vekslende mellem grønlandsk- og dansksproget og naturligvis musik.

Nyordningen, der indeholder adskilligt andet, således tilsyneladende øget politisk og international kommentar og orientering, er af flere grønlandske lokalblade blevet hilst med tilfredshed. Således skriver Holsteinsborg Avis, at der alt i alt må siges at være tale om en forbedring. Man synes at ane en betydelig og sikkert berettiget forventning til radioens nye danske programsekretær, Niels Højlund, der nu med mange, store forudsætninger og rask initiativ skal til som ny kost at tage fat på fejningen. Han være hilst velkommen.

En del af de nye programpunkter synes Niels Højlund at have stået for eller måske inspireret. Hvem, der står for indførelsen af de ensprogede aftener, vides ikke, men ansvaret ligger naturligvis som for alt andet i radioen til syvende og sidst hos radiofonichefen (Frederik Nielsen) og radiostyrelsen.

Didhen skal da al ros og ris adresseres.

I Danmark vil man af gode grunde være afskåret fra at danne sig nogen mening om programmernes kvalitet på basis af egen aflytning. Man må lade sig nøje med andenhåndsunderretning. Men om nyindførelsen af de enkeltsprogede aftener kan man i Danmark have lov til at udtale sin mening.

Her skal forinden dog nævnes, at der inden for det sidste år har verseret forlydender om, at også den grønlandske radios nyhedstjeneste måske er på vej mod en nyordning, der ifølge de nævnte forlydender skulle gå ud på en oprettelse af to selvstændige og sideordnede nyhedsredaktioner på radioen, en grønlandsk og

Kontrolpulten i radiohuset i Godthåb.

en dansk, hvorefter man skulle kunne stå med to sæt daglige radioaviser og to daglige Aktuelt Kvarter på hver sit sprog og i hver sin selvstændige redaktion og udformning.

Hvis disse forlydender har noget på sig, kunne man måske se en sammenhæng mellem radioprogrammernes nye særordninger – de ensprogede aftener – og tanken om de selvstændige ensprogede nyhedsredaktioner.

Jeg tror, at der er grund til at betone, at man her står over for en forsøgsordning og en revisionstanke, der har et yderst beklageligt og uhensigtsmæssigt perspektiv. Det synes fra den nye radios start i 1958 at have været en slags arbejdsmål gennem orientering, underholdning, nyheder, kommentarer, og hvad en radio og en nyhedstjeneste ellers byder på, at bidrage til den størst mulige oplysning i Grønland og det bedst mulige gensidige forståelsesforhold mellem danskere og grønlændere. Hvis dette arbejdsmål er rigtigt opfattet, må det vist siges, at nyordningen i radioen og den eventuelle nyordningstanke i nyhedstjenesten næppe tjener den gensidige forståelses sag. De ensprogede aftener i radioen må antages at medvirke til, at radioen

Båndmateriale gøres klar til udsendelse.

forbliver totalt lukket hos den sproggruppe, der ikke betjenes den pågældende aften, mens man tidligere kunne regne med, at radioen gik det meste af aftenen, og at grønlandsksprogede med et vist kendskab til dansk søgte at opsnappe noget af de dansksprogede udsendelser, og omvendt. Med et lykkeligst udbytte i de tilfælde, hvor man måske fandt tid til at bringe et vist resume på det modsatte sprog, når et emne havde været ført frem ensproget, og hvor udsendelsens indhold iøvrigt indbød til det.

Måske vil man hævde, at interessen blandt dansksprogede lyttere altid har været minimal for de grønlandske udsendelser, mens omvendt interessen for de dansksprogede udsendelser har været minimal hos de grønlandske lyttere. Tilbage bliver dog antagelig, at det i fremtiden ligefrem fastslåes, at her er og skal være to skarpt adskilte interessegrupper. Det vil også kunne gå ud over interessen for tilbageblevne dobbeltsprogede udsendelser, for hvem gider lytte til dem, når man har sine specialist-aftener, hvor man bliver rundeligt betjent uden at skulle have besværet med det dobbeltsprogede. Virkningen vil måske nok i første omgang blive mere psykologisk end praktisk, men perspektivet til en ændring af lyttevanerne med deraf flydende separatistfølelser hos de to lyttergrupper synes åbenbar. Og beklagelig.

Langt farligere og uheldigere ville det imidlertid formentlig være, hvis de stærkt aflyttede radioavis- og Aktuelt Kvarter-udsendelser bliver opdelt på to selvstændigt redigerede udgaver på hver sit sprog.

På en række punkter, specielt ved behandlingen af det politiske stof og inden for kommentar-sektoren, vil de to redaktioner uden al tvivl gå hver sine veje. Stoffets fordeling vil blive forskellig, vægten vil blive lagt forskellige steder, konklusionerne vil kunne være vidt forskellige. Til syvende og sidst vil det betyde, at de to sprog-grupper kommer til at stå med to vidt forskellige billeder af begivenheder i ind- og udland, hvorved deres berøringsflade væsentligt vil mindskes.

Dette kan ikke være i overensstemmelse med de mål, en grønlandsk radiofoni og en grønlandsk nyhedstjeneste må stile efter. Dette kan ikke være i pagt med de udtalelser, der gang på gang er kommet til orde i Grønlands Landsråd, når de lange politiske linier specielt med hensyn til forholdet mellem Danmark og Grønland og mellem danskere og grønlandere i Grønland har været debatteret.

Man må gå ud fra, at radiostyrelsen i Grønland vil følge radiofoniens forsøgsordning med de enkeltsprogede aftener med den største agtpågivenhed. Og man kan ikke give den samme radiostyrelse et bedre råd end på forhånd at forkaste eventuelle forslag om en omlægning af nyhedstjenesten i Grønlands Radio. Radioavisen og Aktuelt Kvarter har en så stor indflydelse på meningsdannelsen i det lille grønlandske samfund, at dens placering må vogtes nøje. Nyordninger, der kan befrygtes at ville skille de to befolkningsgrupper, bør ikke gennemføres. Tværtimod bør man sørge for, at der overalt, hvor det, selv med besvær, er praktisk muligt at orientere *parallelt*, også gøres alt, hvad gøres kan, for at det sker.

Naturligvis vil det blive lettere og behageligere at kunne koncentrere sig om et sprog ad gangen for de implicerede medarbejdere og journalister. Men den lette og behagelige vej er næppe den tilrådeligste i dette stykke.